

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 13625/2022
05.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Ана Миладиновић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Иван Јанковић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 487/21 од 15.12.2021. године, у седници одржаној 05.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 487/21 од 15.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П2 316/20 и П2 554/20 од 09.08.2021. године, ставом првим изреке, одлучено је да се разводи брак закључен 10.03.2012. године, уписан у Матичну књигу венчаних која се води за матично подручје Крагујевац, под тек.бр. ... за 2012.годину, између тужиоца-противтуженог АА, рођеног ... године у ..., од оца ВВ и мајке ГГ и тужене-противтужиље ББ, рођене ББ1, која је рођена ... године у ..., од оца ДД и мајке ЂЂ, на основу одредбе члана 41. Породичног закона. Ставом другим изреке, уређен је родитељски однос странака тако што су мал.деца парничних странака, ЕЕ рођен ... године у ... и мал. ЖЖ рођен ... године у ..., поверена на негу, чување и васпитање туженој-противтужиљи ББ, као мајци, која ће родитељско право вршити самостално. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа мал. ЕЕ и мал. ЖЖ са оцем АА према следећем моделу: првог и трећег викенда у месецу почев од петка од 16,00 часова до недеље у 16,00 часова, недељом за време викенда када мал. деца не бораве код оца путем Viber апликације и то периоду од 18,00 до 19,00 часова, за време државних и верских празника (Нова година, Божић, Ускрс, првомајски празници) наизменично у домаћинствима родитеља, тако што ће први надолазећи празник деца провести у домаћинству оца у периоду од 10,00 часова до сутрадан у 19,00 часова, за рођендан оца и његову крсну славу, почев од 09,00 часова до 19,00 часова у домаћинству оца, а рођендан мал. ЖЖ сваке непарне године, а за рођендан мал. ЕЕ сваке парне године у домаћинству оца у периоду од 09,00 до 19,00 часова, пет дана за време зимског и седам дана за време летњег распуста, на тај начин што ће преузимање и враћање мал. деце

вршити отац испред куће у којој мал. деца живе са мајком. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев, па је обавезан тужилац-противтужени АА да на име свог доприноса у издржавању малолетних ЕЕ и ЖЖ плаћа износ од 25% од месечне зараде коју остварује радом у предузећу "... д.о.о. ... из ... и уплатом путем административне забране на текући рачун законског заступника мал.деце ББ бр. ...-...-... који се води код "... ..., почев од 10.06.2020. године, као дана подношења противтужбе, па убудуће све док постоје законски разлози или док то право не буде измењено или укинато, с тим што је доспеле, а неисплаћене обавезе издржавања дужан да измири у року од 15 дана по пријему преписа пресуде, док је за преостали износ који је потраживан уређен противтужбеним захтевом од 23.03.2021. године, противтужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж2 487/21 од 15.12.2021. године, одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Крагујевцу П2 316/20 и П2 554/20 од 09.08.2021. године, у ставовима другом, трећем и у усвајајућем делу става четвртог изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац-противтужени је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005...6/2015) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни битне повреде прописане одредбом члана 407. став 1. тачка 3. истог Закона, на које ревидент у ревизији неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке имају двоје мал. деце, синове ЕЕ рођеног ... године и ЖЖ рођеног ... године. Због озбиљно и трајно поремећених брачних односа, брак парничних странака је разведен, а од престанка фактичке заједнице живота мал. деца странака живе са мајком у домаћинству њене мајке у селу ... код Центар за социјални рад у Крагујевцу је, у свом налазу од 25.09.2020. године, дао мишљење да је, узимајући у обзир све чињенице прикупљене током спровођења стручног поступка, у најбољем интересу мал. ЕЕ и ЖЖ да родитељско право врши мајка самостално, а да се лични контакт са оцем уреди према предложеном моделу. На основу теренске посете породици, обављене консултације са супервизором и извршеног увида у извештај Центра за социјални рад у Крагујевцу, Центар за социјални рад у Лесковцу је доставио суду синтетизовани извештај са предлогом о вршењу родитељског права и модела виђања, тако што је процењено да мајка ББ у потпуности задовољава развојне потребе мал. деце, у чему има подршку из своје примарне породице. Има изграђене родитељске компетенције и капацитете, а све родитељске обавезе из садржине родитељског права у потпуности извршава. Са децом има топао емотивни однос који се заснива на међусобном поверењу. Високо је мотивисана да врши родитељско право над децом, али је свесна и улоге и битности

очеве фигуре у њиховом развоју и одрастању. Са својим бившим супругом изостаје контакт због чега је ББ сугерисано да је у интересу мал.деце да побољша своју родитељску комуникацију са АА, а ББ сугестије прихвата на вербалном нивоу. Што се тиче оца Спасе, он је, од стране стручног тима, Центра за социјални рад Крагујевац, процењен као родитељ који такође има капацитете да препозна и задовољи потребе мал. деце, тако што је сагласан да деца буду поверена мајци ББ, уз редовно виђање са њим. Узимајући у обзир све чињенице прикупљене током спровођења стручног поступка, а уважавајући пре свега жељу и процену најбољег интереса мал.деце, мишљење тог Центра је да је потребно да родитељско право над мал.децом врши њихова мајка ББ, а да се виђење између оца АА и мал.деце одвија на начин како је побијаном одлуком и одлучено. Тужилац-противтужени је по занимању столар и остварује месечну зараду од 72.000,00 динара. Живи са оцем и сестром у породичној кући родитеља, тако што је отац пензионер, а сестра запослена, па тужилац комуналне трошкове плаћа сваког трећег месеца, у износу од 6.500,00 динара, а нема обавезу издржавања других лица. Од престанка заједнице живота са тужиоцем-противтуженим, тужена-противтужила са мал.децом живи у кући своје мајке у близини ..., прима накнаду од Службе за запошљавање, јер је незапослена, а очекује запослење у фабрици у ... која у свом кругу има вртић. Укупне потребе мал. ЕЕ који похађа ... разред основне школе утврђене су у износу од 19.000,00 динара, а мал. ЖЖ у износу од 16.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су, правилном применом материјалног права, одредбе члана 61. став 4., 62. став 2., 63. став 2., 65, 266. став 2. и 3. Породичног закона РС, одлучили да мал.децу странака повере на самостално вршење родитељског права мајци ББ и уредили начин одржавања личних односа мал.деце са оцем према моделу који је предложио Центар за социјални рад Лесковац, у свом извештају од 09.03.2021. године, уз обавезу оца да доприноси издржавању своје мал.деце износом од 25% месечне зараде коју остварује радом у предузећу "... д.о.о. ..., на основу одредбе члана 73., у вези члана 154. став 1. и члана 160.-163. Породичног закона.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. Дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, на основу одредбе члана 61. став 1. истог закона. Родитељи имају право и дужност да издржавају дете под условима одређеним тим законом, на основу одредбе члана 73. Породичног закона. Критеријуми одређивања издржавања прописани су одредбом члана 160. Породичног закона, тако што се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Ако се висина издржавања одређује у проценту од редовних месечних новчаних примања дужника издржавања (зарада, накнада зараде, пензија, ауторски хонорар и тд), висина издржавања, по правилу, не може бити мањи од 15% нити већи од 50% редовних месечних новчаних примања дужника издржавања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, а на основу одредбе члана 162. став 2. Породичног закона. Родитељ који не врши родитељско право има право и дужност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједничким споразумом са родитељем који врши родитељско право, на основу одредбе члана 78. став 3. Породичног закона.

Конвенцијом о правима детета ("Службени лист СФРЈ"-међународни уговори, бр. 15/90, 4/96, 2/97), поред осталог је предвиђено да: у свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интереси детета биће од примарног значаја, а државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законских старатеља и других појединаца, који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (члан 3. став 1. и 2.).

У конкретном случају, оба родитеља имају изграђене родитељске компетенције и капацитете, а имајући у виду узраст мал. деце (осам, односно четири године), те процену најбољег интереса мал. деце на основу синтетизованог извештаја надлежног Центра за социјални рад, следи да су нижестепени судови правилно одлучили да децу повере мајци на самостално вршење родитељског права, а да личне односе са оцем мал. деце одржавају према моделу који је предложио Центар за социјални рад у Лесковцу, у свом извештају од 09.03.2021. године, и обавезали оца да доприноси издржавању мал. деце износом од 25% месечне зараде коју остварује радом.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца-противтуженог да је одлука суда о одржавању личних односа са мал. децом противна њиховом најбољем интересу. Супротно тим наводима ревизије ревидента, модел виђања мал. деце са оцем, одређен побијаном пресудом, омогућује ревиденту да одлучује о свим питањима која битно утичу на живот деце и у складу је са њиховим развојним потребама што значи да је донета у њиховом најбољем интересу.

Наводима ревизије ревидента о томе да је он, до пресељења тужене-противтужиље са мал.децом у село ..., доприносио издржавању мал. деце, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде у делу којим је тужилац-противтужени обавезан да доприноси издржавању мал. деце, имајући у виду да ту чињеницу ревидент има могућност да истакне у поступку евентуалног судског извршења побијане пресуде.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић